Nr 135.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1935/1936 till lotsverket; given Stockholms slott den 22 februari 1935.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Fritjof Ekman.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 22 februari 1935.

Närvarande:
Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ekman, anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet:

Vid anmälan den 4 januari 1935 inför Kungl. Maj:t av de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1935/1936 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, anförde jag, på sätt det vid 1935 års statsverksproposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över handelsärenden för sagda dag utvisar, beträffande frågan om anslag till lotsverket huvudsakligen följande.

I ett den 23 november 1934 avgivet betänkande (Statens off. utredn. 1934: 46) hade statens organisationsnämnd föreslagit genomförandet av

en vittgående omorganisation av lotsverket. Över de av nämnden i betänkandet framförda olika förslagen hade, genom remisser den 5 december 1934, yttranden infordrats från vederbörande ämbetsverk, från intresserade organisationer å sjöfartens område och från personalsammanslutningarna inom lotsverket. Det vore avsett, att ärendet skulle hinna förberedas i sådan tid, att särskild proposition skulle kunna föreläggas 1935 års riksdag. I avbidan därå borde i förslaget till riksstat för budgetåret 1935/1936 de olika anslagen till lotsverket allenast beräknas.

Med bifall till den av mig i enlighet härmed gjorda hemställan har Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen, under punkterna 35—38 av tionde huvudtiteln, föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, för budgetåret 1935/1936 beräkna till avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen ett förslagsanslag av 200,900 kronor, till avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten ett förslagsanslag av 4,366,600 kronor, till lotsverkets omkostnader ett förslagsanslag av 1,026,000 kronor och till säkerhetsanstalter för sjöfarten ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

I de numera inkomna yttrandena över organisationsnämndens förslag hava i olika avseenden sådana erinringar framställts mot nämnda förslag, att jag funnit ytterligare utredning i ärendet vara påkallad, innan detsamma i sin helhet kan upptagas till slutlig prövning och avgörande. Genom en dylik utredning skulle bland annat beredas tillfälle till en sammanjämkning av de divergerande meningar, som kommit till uttryck beträffande ett flertal viktiga frågor. Det torde emellertid få anses vara uteslutet, att en ny utredning skall hinna slutföras inom sådan tid, att ärendet kan föreläggas innevarande års riksdag. Med hänsyn till vissa frågors komplicerade natur och djupt ingripande innebörd i skilda hänseenden lärer det nämligen icke vara tillrådligt, att utredningen alltför starkt forceras. Å andra sidan synes mig utredningsarbetet böra bedrivas så, att resultaten av detsamma skola kunna behandlas och prövas vid nästkommande års riksdag. Jag ämnar framdeles hos Kungl. Maj:t göra framställning om berörda utrednings igångsättande.

På de av mig nu framhållna skäl och då jag anser, att med prövningen av sådana detaljförslag, vilka av vederbörande myndigheter förordats, lämpligen bör anstå tills ärendet i sin helhet ånyo upptages till prövning, torde anslagen till avlöningsstat för lotsstyrelsen och till avlöningsstat för lots- och fyrstaten samt till omkostnadsstat för lotsverket för budgetåret 1935/1936 böra i huvudsak beräknas med utgångspunkt från de för verket nu gällande staterna.

Vad angår organisationsnämndens olika förslag beträffande säkerhetsanstalter för sjöfarten, har jag dock funnit mig redan nu böra till prövning upptaga av nämnden ifrågasatt och av lotsstyrelsen förordad automatisering av vissa fyrar å Gotland. Till denna fråga ämnar jag senare återkomma.

De olika anslagsfrågorna komma att av mig i det följande behandlas i enahanda ordningsföljd som den, i vilken de äro i riksstatsförslaget för budgetåret 1935/1936 upptagna.

1. Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen, *förslagsanslag.* Den av 1933 års riksdag godkända staten för lotsstyrelsen har följande utseende:

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	150,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	»	35,600
	kronor	186,100.

Övergångsstat.

Avlöningar, förslagsanslag	»	7,200
Summa förslagsanslag	kronor	193,300.

Å övergångsstat är för närvarande uppförd en kassör och bokhållare i lönegraden B 21.

Beträffande dispositionen av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. har Kungl. Maj:t den 2 juni 1933 förordnat, att av denna anslagspost må användas

till grundavlöningar till extra ordinarie tjänstemän högst kronor 28,404
och till extra befattningshavare, sakkunniga, tillfällig personal, renskrivning, övertidsersättning m. m. högst » 5,400,

samt att därutöver må från ifrågavarande anslagspost utgå vad som erfordras till beredande av avlöningsförhöjningar åt extra ordinarie tjänstemän ävensom enligt gällande författningar uppkommande kostnader för läkarvård jämte läkemedel och dylikt samt begravningshjälp till sådan personal.

Vid sidan av det för lotsstyrelsen anvisade anslaget stå — vad angår avlöningskostnader — huvudtitelns allmänna anslag till provisoriskt dyrortstillägg och till dyrtidstillägg till styrelsens förfogande för bestridande av utgifter för dessa ändamål.

Med skrivelse den 25 januari 1935 har *lotsstyrelsen* gjort framställning om beviljande av anslagsmedel till lotsverket för budgetåret 1935/1936. Lotsstyrelsens förslag till avlöningsstat för styrelsen och till avlöningsstat för lots- och fyrstaten med tillhörande personalförteckningar hava därvid upprättats i anslutning till de i styrelsens utlåtande över organisationsnämndens betänkande av styrelsen tillstyrkta eller föreslagna ändringar i fråga om styrelsens personal samt lotspersonal och personal vid livräddningsanstalterna. Därutöver har styrelsen, bland annat, framlagt förslag om *dels* överförande till styrelsens ordinarie stat

av en e. o. verkmästarbefattning i 20: e lönegraden, *dels* anställande i styrelsen av en e. o. tjänsteman i 10: e lönegraden med benämning förrådsbiträde, *dels* uppflyttande av lotsförmansbefattningen vid Mälarens 2:a klass lotsplats till överlotsbefattning, *dels ock* ökning av personalstyrkan vid samma lotsplats med två lotsbefattningar samt av envar av ordinarie personalstaterna å fyrskeppet »Svenska Björn» och »Västra Banken» med en fyrbiträdesbefattning. Vid bifall till förslaget beträffande »Västra Banken» skulle ett e. o. fyrbiträde indragas. Förslaget till avlöningsstat för lotsstyrelsen slutar å 209,400 kronor.

Sedan jag under hand anmodat lotsstyrelsen att inkomma med nya anslagsberäkningar för lotsverket under budgetåret 1935/1936, med utgående från att organisationsnämndens förslag och vad i anledning därav anförts i de avgivna utlåtandena och yttrandena ävensom styrelsens nyss omförmälda förslag om överförande till styrelsens ordinarie stat av viss befattning m. m. icke skulle föreläggas 1935 års riksdag, har styrelsen sedermera avlämnat två särskilda promemorier i ämnet, avseende den ena avlöningsstat för lotsstyrelsen ävensom omkostnadsstat för lotsverket samt den andra avlöningsstat för lots- och fyrstaten. I fråga om beräkningen av avlöningsanslaget till lotsstyrelsen framgår av förstnämnda promemoria följande.

Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat beräknas av lotsstyrelsen på grundval av den för varje befattning förekommande högsta löneklassen till i avrundat tal 158,600 kronor. I detta belopp har dock icke inräknats avlöningskostnaden, 3,300 kronor, för en i staten uppförd kanslibiträdesbefattning i lönegraden B 7, som skall hållas obesatt så länge den på övergångsstat uppförde kassören och bokhållaren kvarstår å sin tjänst. Efter minskning med summan av pensionsavdragen för de ordinarie tjänstemännen, av styrelsen beräknad till i runt tal 4,900 kronor, har nettolönebeloppet upptagits med 153,700 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till den i nu gällande stat upptagna anslagsposten med 3,200 kronor.

Anslagsposten för avlöningar till tjänstemän å övergångsstat har enligt förut omförmälda grundval beräknats till 7,668 kronor. Efter minskning med vederbörligt pensionsavdrag, 213 kronor har nettolönebeloppet upptagits med i avrundat tal 7,400 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till den i nu gällande stat upptagna anslagsposten med 200 kronor.

De för närvarande till 33,804 kronor maximerade posterna till grundavlöningar m. m. till icke-ordinarie befattningshavare ha synts styrelsen, med hänsyn till den besparing, som kan uppstå vid förordnanden av dylika befattningshavare å ordinarie tjänster, kunna minskas med ett belopp av 1,000 kronor. Efter ytterligare minskning med vederbörliga pensionsavdrag, 493 kronor, har denna post upptagits till, i avrundat tal, 32,300 kronor. Då en undersökning av nu utgående avlöningsförhöjningar

m. m. — för närvarande beräknade till 1,796 kronor — till nyssnämnda befattningshavare givit till resultat, att dessa förhöjningar m. m. uppgå till 4,938 kronor, har styrelsen föreslagit, att sistnämnda belopp avrundat till 4,900 kronor måtte för ändamålet upptagas å staten. Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal skulle alltså utföras med (32,300 + 4,900 =) 37,200 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till de i nu gällande stat för ifrågavarande ändamål beräknade belopp med 1,600 kronor.

För provisoriskt dyrortstillägg har styrelsen under rubrik »Särskilda förmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän» beräknat ett belopp av 4,000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslag har lotsstyrelsen alltså upptagit till (153,700 + 7,400 + 37,200 + 4,000 =) 202,300 kronor.

Departementschefen.

Med prövning av det av lotsstyrelsen i skrivelse den 25 januari 1935 framlagda förslaget om uppförande å ordinarie stat av en verkmästarbefattning och om utökning av styrelsens icke-ordinarie arbetskrafter med ett förrådsbiträde finner jag böra tillvidare anstå.

Enligt anmärkning vid den för lotsstyrelsen gällande personalförteckningen skola befattningarna såsom byggmästare och verkmästare vid inträffande ledighet nedflyttas från lönegraden B 21 till lönegraden B 20. Vid uppgörande av personalförteckning för ämbetsverket enligt den nya uppställningen torde den sålunda beslutade förändringen av ifrågavarande befattningars löneställning lämpligen böra komma till uttryck på det sätt, att i personalförteckningen under tjänstemän å ordinarie stat uppföras en byggmästare- och en verkmästarebefattning i lönegraden B 20, medan de nuvarande befattningarna i lönegraden B 21 uppföras bland tjänstemän å övergångsstat. Till personalförteckningen bör i samband härmed fogas en anmärkning av innehåll, att de å ordinarie stat uppförda befattningarna såsom byggmästare och verkmästare i lönegraden B 20 skola hållas obesatta, så länge motsvarande tjänster finnas uppförda å övergångsstat.

För avlöningar till ordinarie tjänstemän har lotsstyrelsen — med frånräkning av avlöningskostnaden för en i staten uppförd kanslibiträdesbefattning i lönegraden B 7, som skall hållas obesatt så länge den på övergångsstat uppförde kassören och bokhållaren kvarstår i sin tjänst — beräknat ett bruttolönebelopp av 158,600 kronor. I anslutning till vad jag nyss förordat bör denna summa minskas med (7,668 + 7,668 =) 15,336 kronor eller, i runt tal, 15,300 kronor, motsvarande avlöningarna vid de i 21:a lönegraden placerade byggmästare- och verkmästarebefattningarna. Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat skulle alltså efter bruttolöneberäkning upptagas till (158,600 — 15,300 =) 143,300 kronor. Med hänsyn till de pensionsavdrag, som skola uttagas enligt civila tjänstepensionsreglementet, bör emellertid sistnämnda belopp minskas

med 4,230 kronor eller alltså till (143,300 — 4,230 =) 139,070 kronor, vilket belopp torde få avjämnas till 139,000 kronor.

Bruttoavlöningen till den å övergångsstat uppförde kassören och bokhållaren utgör 7,668 kronor. Till detta belopp bör läggas förenämnda summa 15,336 kronor, avsedd till avlöning åt de båda befattningshavare, som nu skulle uppföras å denna stat, varefter bruttoavlöningsbeloppet utgör 23,004 kronor. Efter minskning med vederbörliga pensionsavdrag, 639 kronor, bör denna anslagspost upptagas till 22,365 kronor eller i runt tal 22,300 kronor.

Mot styrelsens förslag i övrigt har jag ingen erinran. Det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslag utgör alltså (139,000 + 22,300 + 37,200 + 4,000 =) 202,500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels godkänna följande personalförteckning vid lotsstyrelsen:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generallotsdirektör	A 3
2 byråchefer	B 30
1 överfyringenjör	B 30
2 fyringenjörer	B 26
1 sekreterare	B 26
1 byråingenjör	B 24
1 kamrerare	B 22
1 aktuarie	B 21
1 revisor	B 21
1 byggmästare	B 20
1 materialförvaltare	B 20
1 verkmästare	B 20
1 registrator	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
2 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
1 kontorsbiträde	B 4
Tjänstemän å övergångsstat.	
1 byggmästare	B 21
1 kassör och bokhållare	B 21
1 verkmästare	B 21;

Anm. 1. De å ordinarie stat upptagna byggmästare- och verkmästaretjänsterna skola hållas obesatta, så länge de å övergångsstat uppförda byggmästaren och verkmästaren kvarstå i tjänst.

Anm. 2. En av kanslibiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den på övergångsstat uppförde kassören och bokhållaren kvarstår i tjänst.

dels godkänna följande avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis*		kronor	139,000
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, *förslagsvis*		»	22,300
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal:			
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 32,300		
b. Avlöningsförhöjningar m. m., *förslagsvis*	» 4,900	»	37,200
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, *förslagsvis*		»	4,000
Summa förslagsanslag		kronor	202,500;

dels ock till *Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 202,500.

2. Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten, *förslagsanslag.* Den av 1934 års riksdag godkända avlöningsstaten för lots- och fyrstaten har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	2,555,000
Lotspersonalens andel i lotspenningar, förslagsanslag	»	1,040,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	»	495,000
För skötsel av fyrar utan ständig bevakning, förslagsanslag	»	30,000
Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., förslagsanslag	»	130,000
För betjäning av livräddningsanstalterna, förslagsanslag	»	12,000
Summa	kronor	4,262,000.

Antalet ordinarie befattningshavare vid lots- och fyrstaten är enligt Kungl. Maj:ts brev den 9 mars 1934 bestämt på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.	
3 lotskaptener	13
3 »	12
6 lotslöjtnanter	11
6 expeditionsbiträden	6
3 kontorsbiträden	2.
Lotspersonal.	
18 överlotsar	10
18 lotsförmän å 1:a klass lotsplats	9
26 » » 2:a » »	7
308 lotsar » 1:a » »	6
76 » » 2:a » »	5
33 lotsförmän » 3:e » »	5
38 lotsar » 3:e » »	4.
Personal å fyrskepp och fyr samt å gasstation.	
12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	10
1 distriktsfyrmästare	10
26 fyrmästare å 1:a klass fyr	10
1 » » gasstation	10
6 » » 2:a klass fyrskepp	8
32 » » 2:a » fyr	8
1 » » 3:e » fyrskepp	6
19 » » 3:e » fyr	6
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	5
27 » » 1:a » fyr	5
1 » » gasstation	5
7 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp	4
38 » » 2:a » 3:e » fyr	4
98 fyrbiträden » fyrskepp, fyr och gasstation	3
Personal å lotsverkets ångfartyg.	
1 befälhavare	11
7 maskinister	8.

I fråga om den ordinarie personalen vid lots- och fyrstaten föreslår lotsstyrelsen i förut omförmälda promemoria följande förändringar, nämligen *dels* indragning av 31 lotsbefattningar, därav 24 å 1: a klass lotsplatser och 7 å 2: a klass lotsplatser, samt av 3 fyrmästarbefattningar, därav 2 å 2: a klass fyr och 1 å 3: e klass fyr, ävensom av 2 fyrvaktarbefattningar å 2: a och 3: e klass fyr, *dels ock* ökning med 2 lotsbefattningar å 2:a klass lotsplats och 1 fyrbiträdesbefattning.

Ifrågavarande 31 till indragning föreslagna lotsbefattningar tillhöra

en grupp av 38 befattningar, vilka för närvarande äro vakantsatta och av organisationsnämnden föreslagits till indragning. Av desamma hava förut varit tilldelade 4 Luleå, 2 Sundsvalls, 2 Gävle, 2 Öresunds södra, 3 Vinga och 1 envar av Rönnskärs, Härnösands, Stockholms, Dalarö, Oxelösunds, Arkö, Aspö, Halmstads, Göteborgs, Marstrands och Smögens 1:a klass lotsplatser samt 1 envar av Kalix, Romelsö, Arholma, Karlshamns, Ystads, Höganäs och Strömstads 2:a klass lotsplatser.

Minskningen av fyrpersonalen med 3 fyrmästar- och 2 fyrvaktarbefattningar, av vilka befattningar fyra äro vakanta och avgång från den femte till följd av uppnådd pensionsålder förväntas ske före innevarande budgetårs utgång, kan äga rum till följd av indragning av den ständiga bevakningen vid Varbergs nedlagda samt Hälsingborgs och Spårö automatiserade fyrar.

Utöver den nyss nämnda ökningen med 2 lotsbefattningar å 2:a klass lotsplats, avsedda för Mälarens lotsplats, och en fyrbiträdesbefattning, avsedd för fyrskeppet »Svenska Björn», hade lotsstyrelsen, som jag förut anfört, i sin skrivelse den 25 januari 1935 föreslagit uppflyttande av lotsförmansbefattningen vid nämnda lotsplats till överlotsbefattning och ombildande av en e. o. fyrbiträdesbefattning å fyrskeppet »Västra Banken» till ordinarie.

Såsom skäl för förslaget om ökning av personalen vid Mälarens lotsplats och å fyrskeppet »Svenska Björn» har styrelsen anfört följande:

Vid Mälarens lotsplats hade personalstyrkan visat sig otillräcklig. Lotskaptenen i mellersta lotsdistriktet hade den 27 december 1934 överlämnat en framställning av lotsförmannen vid platsen i detta ärende. Personalstaten för denna lotsplats upptoge 1 lotsförmans- och 7 lotsbefattningar — av vilka senare 2 uppehölles på förordnande — samt 1 extralots- och 1 båtbiträdesbefattning. Lotsförmannen hade yrkat på inrättande av ytterligare 3 lotsbefattningar och stödde detta krav på de år från år ökade göromålen vid platsen. Lotsstyrelsen hade länge haft sin uppmärksamhet riktad härpå och varit medveten om att personalökning vid denna lotsplats icke kunde i längden undvikas. Antalet lotsade fartyg hade från 334 år 1924 stigit kontinuerligt för varje år utom åren 1926, 1928 och 1931. Det hade år 1934 utgjort ej mindre än 933. Lotslederna vore långa och personalens resor för inställelse till eller hemfärd från lotsning tidsödande. Lotsuppassningen vore förlagd till tre från varandra avlägset belägna ställen, nämligen Södertälje, Stockholm och Köping, samt komme möjligen att få utökas med uppassning jämväl i Västerås. Prickhållningen vore särdeles betungande, vida mera än vid någon annan lotsplats. Förmannen åvilade till följd av platsens decentraliserade organisation en mycket tung arbetsbörda för tjänstgöringens ordnande och lotspenninguppbördens handhavande. Denna uppbörd hade år 1934 uppgått till över 90,000 kronor. Dessutom bleve till honom hänskjutna ett stort antal årligen förekommande utredningar beträffande sjöfart, vattenbyggnadsfrågor samt anläggning av elektriska ledningar m. m. berörande det i industriellt avseende på livlig frammarsch varande Mälarområdet. Lotsstyrelsen ansåge det skäligt och behövligt, att lotsförmansbefattningen uppflyttades till överlotsbefattning och att personalstaten ökades med 2 ordinarie lotsbefattningar.

I skrivelse den 16 november 1934 angående anslag till säkerhetsanstalter för budgetåret 1935/1936 hade lotsstyrelsen föreslagit, bland annat, att radiofyr m. m. skulle anordnas å fyrskeppet »Svenska Björn». Personalstaten för detta 1: a klass fyrskepp upptoge 1 fyrmästar-, 2 fyrvaktar- och 2 ordinarie ävensom 2 icke-ordinarie fyrbiträdesbefattningar. I och med fyrskeppets förseende med ytterligare maskinella anordningar bleve det oundgängligen nödvändigt att öka fyrskeppets bemanning med 1 ordinarie fyrbiträde, så att besättningen bleve lika med den å övriga fyrskepp av samma typ.

Vad därefter angår beräkningen av medelsbehovet å förevarande anslag, har lotsstyrelsen i nämnda promemoria, med hänsyn till den sannolika belastningen efter minskning med vederbörliga pensionsavdrag, upptagit anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän till 2,515,000 kronor. För grundavlöningar m. m. till icke-ordinarie personal har efter minskning med vederbörliga pensionsavdrag beräknats ett belopp av 515,000 kronor. Medelsbehovet för avlöningsförhöjningar m. m. åt dylik personal har beräknats till 60,000 kronor. Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal har alltså uppförts med 575,000 kronor mot 495,000 kronor för innevarande budgetår.

Av en från lotsstyrelsen sedermera inhämtad uppgift framgår, att av den till grundavlöningar m. m. beräknade summan avsetts skola belöpa 381,000 kronor å grundavlöningar och 87,000 kronor å avlöningar åt tillfällig personal. Till denna post hava därjämte överförts två andra å nuvarande avlöningsstaten för lots- och fyrstaten upptagna anslagsposter, nämligen posten för skötsel av fyrar utan ständig bevakning och posten för betjäning av livräddningsanstalterna, vilka poster för löpande budgetår äro upptagna med 30,000 kronor respektive 12,000 kronor. Med förmälan att belastningen å anslagsposten för skötsel av fyrar utan ständig bevakning under budgetåret 1933/1934 utgjort nära 34,000 kronor samt att under innevarande och nästkommande budgetår ytterligare ett antal dylika fyrar tillkomme, har styrelsen föreslagit, att för ifrågavarande ändamål nu måtte beräknas ett belopp av 35,000 kronor.

Av det för avlöningsförhöjningar m. m. beräknade beloppet, 60,000 kronor, har avsetts skola belöpa ett belopp av 15,000 kronor för avlöningsförhöjningar, ett belopp av 18,000 kronor för ersättningar för mistsignalering, ett belopp av 20,000 kronor för fyrskeppstillägg och ett belopp av 7,000 kronor för läkarvård m. m.

Beträffande beräkningen av nu ifrågavarande anslagspost har styrelsen i sin förenämnda skrivelse den 25 januari 1935 framhållit bland annat följande:

Lotsstyrelsen hade översett och jämkat förteckningarna över icke-ordinarie befattningshavare, varvid ett flertal extra befattningar utbytts mot extra ordinarie sådana. Förteckningarna avsåges att i sitt nya skick tillämpas från och med den 1 juli 1935 tillika med en av 1934 års avlöningsrevision beträffande lotsverket upprättad löneplan för extra befattningshavare. De nu företagna åtgärderna hade betingats dels av att nytt

tjänstepensionsreglemente, omfattande jämväl icke-ordinarie tjänstemän, tillkommit dels ock därav att löneförmånerna för ifrågavarande personalkategori, vilka förmåner under de senaste tolv åren icke undergått någon systematisk översyn, måst bringas i nivå med nu rådande förhållanden. Härtill komme vidare kostnaderna för nyanställning av två besättningsmän för det nya tjänstefartyget i västra lotsdistriktet, vilket fartyg krävde större bemanning än det nuvarande.

Under rubriken »Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän» har lotsstyrelsen uppfört ett belopp av 1,336,000 kronor, därav beräknats för lotspersonalens andel i lotspenningar 1,200,000 kronor, för kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m. 130,000 kronor och för provisoriskt dyrortstillägg 6,000 kronor.

Slutsumman av avlöningsstaten för lots- och fyrstaten skulle alltså enligt styrelsens förslag uppgå till (2,515,000 + 575,000 + 1,336,000 =) 4,426,000 kronor.

Lotsstyrelsen har i detta sammanhang beträffande personalförteckningen föreslagit följande formella ändringar, nämligen dels överflyttning av distriktsfyrmästaren till personalgruppen »Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna» dels ock förkortning av rubriken »Personal å fyrskepp och fyr samt å gasstation» till »Fyrpersonal».

Vidare hava lotskaptenerna och lotslöjtnanterna i en ingiven promemoria — under erinran att i lotsstyrelsens skrivelse angående anslag till lots- och fyrinrättningen för budgetåret 1933/1934 framställts förslag om förändring av titeln lotskapten till »distriktschef» och titeln lotslöjtnant till »distriktskapten» — uttalat önskvärdheten av en ändring i bemälda lotsbefäls nuvarande titulatur.

Mot lotsstyrelsens förslag till indragning av vissa befattningar vid lots- och fyrstaten har jag icke någon erinran. *Departementschefen.*

På de av styrelsen anförda skäl tillstyrker jag den föreslagna utökningen av personalen med två ordinarie lotsbefattningar å 2: a klass lotsplats för Mälarens lotsplats och en ordinarie fyrbiträdesbefattning för fyrskeppet »Svenska Björn». Däremot finner jag mig ej böra biträda förslaget om uppflyttande av lotsförmansbefattningen vid nämnda lotsplats till överlotsbefattning och uppförande å ordinarie stat av ett e. o. fyrbiträde å fyrskeppet »Västra Banken». Med hänsyn till vad jag sålunda anfört och då den av lotsstyrelsen i övrigt framlagda beräkningen av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän icke givit mig anledning till erinran, tillstyrker jag, att anslagsposten upptages till det av styrelsen förordade beloppet 2,515,000 kronor, vilket innebär en minskning i förhållande till den i nu gällande stat upptagna anslagsposten med 40,000 kronor.

Vid sina beräkningar av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal har styrelsen utgått bland annat från att efter den 1 juli

1935 ett antal extra befattningshavare skulle utbytas mot extra ordinarie sådana samt att den av 1934 års avlöningsrevision beträffande lotsverket upprättade löneplanen för extra befattningshavare skulle komma att tillämpas. Styrelsen har därvid framhållit nödvändigheten av att löneförmånerna för ifrågavarande personalkategorier bringas i nivå med nu rådande förhållanden. Innan ytterligare utredning verkställts, kan definitiv ståndpunkt icke tagas till frågan, huruvida de av avlöningsrevisionen föreslagna lönebestämmelserna för icke-ordinarie befattningshavare böra komma i tillämpning den 1 juli 1935. Medelsbehovet torde emellertid böra beräknas till det belopp, styrelsen föreslagit. Såväl grundavlöningsposten som posten till avlöningsförhöjningar m. m. lärer böra upptagas förslagsvis beräknad.

De av styrelsen framlagda förslagen rörande förevarande anslag i övrigt hava icke givit anledning till annan erinran, än att de för ersättningar för mistsignalering och fyrskeppstillägg beräknade beloppen, 18,000 kronor respektive 20,000 kronor, torde böra såsom särskilda delposter upptagas under anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän. Sistnämnda anslagspost skulle alltså upptagas till (1,200,000 + 130,000 + 18,000 + 20,000 + 6,000 =) 1,374,000 kronor och anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal till (515,000 + 22,000 =) 537,000 kronor. Beträffande styrelsens beräkning av posten Lotspersonalens andel i lotspenningar vill jag erinra, att i riksstatsförslaget inkomsttiteln Lotspenningar upptagits med ett från 2,600,000 kronor till 3,000,000 kronor höjt belopp. Då å utgiftssidan förenämnda andel bör sättas till 40 procent av sagda inkomsttitels belopp, lärer, på sätt styrelsen föreslagit, denna post böra upptagas med 1,200,000 kronor, innebärande en ökning i förhållande till löpande riksstat av 160,000 kronor.

Mot styrelsens förslag till vissa formella ändringar i personalförteckningen har jag intet att invända. Däremot anser jag mig icke nu böra förorda ändring med avseende å tjänstetitlarna för lotskaptener och lotslöjtnanter.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels godkänna följande personalförteckning vid lots- och fyrstaten:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.	
3 lotskaptener	13
3 »	12
6 lotslöjtnanter	11

1	distriktsfyrmästare	10
6	expeditionsbiträden	6
3	kontorsbiträden	2.

Lotspersonal.

18	överlotsar	10
18	lotsförmän å 1:a klass lotsplats	9
26	» » 2:a » »	7
284	lotsar » 1:a » »	6
71	» » 2:a » »	5
33	lotsförmän » 3:e » »	5
38	lotsar » 3:e » »	4.

Fyrpersonal.

12	fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	10
26	fyrmästare å 1:a klass fyr	10
1	» » gasstation	10
6	» » 2:a klass fyrskepp	8
30	» » 2:a » fyr	8
1	» » 3:e » fyrskepp	6
18	» » 3:e » fyr	6
24	fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	5
27	» » 1:a » fyr	5
1	» » gasstation	5
7	» » 2:a och 3:e klass fyrskepp	4
36	» » 2:a » 3:e » fyr	4
99	fyrbiträden	3.

Personal å tjänstefartyg.

1	befälhavare	11
7	maskinister	8;

dels godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

1.	Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis*		kronor 2,515,000
2.	Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
	a. Grundavlöningar m. m., *förslagsvis*	kronor 515,000	
	b. Avlöningsförhöjningar m. m., *förslagsvis*	» 22,000	» 537,000

3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:			
a. Lotspersonalens andel i lotspenningar, *förslagsvis*...	kronor	1,200,000	
b. Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., *förslagsvis*.....	»	130,000	
c. Ersättningar för mistsignalering, *förslagsvis*.....	»	18,000	
d. Fyrskeppstilllägg, *förslagsvis*.....	»	20,000	
e. Provisoriskt dyrortstilllägg, *förslagsvis*.....	»	6,000	kronor 1,374,000
Summa förslagsanslag			kronor 4,426,000;

dels ock till *Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare vid lots- och fyrstaten* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 4,426,000.

3. Lotsverket: Omkostnader, *förslagsanslag.* Den av 1934 års riksdag godkända omkostnadsstaten för lotsverket har följande utseende:

Förbrukningsartiklar, förslagsanslag	kronor	225,000
Reparation och underhåll av byggnader, förslagsanslag	»	170,000
Reparation och underhåll av fyrskepp, tjänstefartyg och lotsverket tillhöriga tjänstebåtar, förslagsanslag	»	340,000
Bidrag till lotsbåtar, förslagsanslag	»	50,000
Bojar och prickar, förslagsanslag	»	100,000
Expenser för lotsstyrelsen, förslagsanslag	»	19,000
Expenser inom lotsdistrikten, förslagsanslag	»	45,000
Publikationstryck, förslagsanslag	»	6,000

Rese- och traktamentskostnader, förslagsanslag	kronor	50,000
Diverse utgifter, förslagsanslag	»	10,000
Extra utgifter, förslagsanslag	»	15,000
Summa förslagsanslag	kronor	1,030,000.

Från anslagsposten till diverse utgifter har hittills bestritts Sveriges bidrag till en fyr å Kap Spartel, för vilket bidrag, beräknat till 4,000 kronor, emellertid i årets riksstatsförslag uppförts särskilt anslag under tionde huvudtitelns avdelning för Diverse.

I sin förenämnda promemoria med förslag till avlöningsstat för lotsstyrelsen och till omkostnadsstat har lotsstyrelsen beräknat medelsbehovet för bestridande av lotsverkets omkostnader på följande sätt.

Till reseersättningar har styrelsen beräknat ett belopp av 55,000 kronor. Höjningen med 5,000 kronor av den för samma ändamål nu till 50,000 kronor upptagna anslagsposten har styrelsen motiverat sålunda. Ej blott kostnaderna för tjänsteresor i egentlig mening skulle bestridas av anslagsposten ifråga utan även kostnader för övningsförsök och räddningsföretag vid livräddningsanstalterna, flyttningskostnader och tjänstgöringstraktamenten. Utgifterna kunde högst väsentligt variera från ett år till ett annat med hänsyn till den större eller mindre förekomsten av räddningsföretag, flyttningar för personal samt förordnanden. Nuvarande anslagsbeloppet vore icke tillfyllest, varför detsamma borde ökas, förslagsvis med 5,000 kronor till 55,000 kronor.

De båda posterna till expenser för lotsstyrelsen och till expenser inom lotsdistrikten hava synts styrelsen lämpligen böra sammanföras under en anslagspost. För expenser för lotsstyrelsen har upptagits oförändrat belopp 19,000 kronor. Därav har ansetts skola belöpa å bränsle, lyse och vatten 4,800 kronor samt å övriga expenser 14,200 kronor. Då posten till expenser inom lotsdistrikten under budgetåret 1933/1934 överskridits med i runt tal 8,600 kronor, har styrelsen föreslagit, att denna post höjes med 5,000 kronor till 50,000 kronor.

Posten publikationstryck har styrelsen upptagit med oförändrat belopp 6,000 kronor.

Slutligen har styrelsen under rubriken övriga utgifter upptagit en summa av 966,000 kronor, därav beräknats för förbrukningsartiklar oförändrat belopp 225,000 kronor, för reparation och underhåll av byggnader 230,000 kronor — därvid emellertid samtidigt upptagits såsom inkomst av hyror ett belopp av 60,000 kronor — för reparation och underhåll av fyrskepp, tjänstefartyg och lotsverket tillhöriga tjänstebåtar oförändrat belopp 340,000 kronor, för bidrag till lotsbåtar oförändrat belopp 50,000 kronor, för bojar och prickar oförändrat belopp 100,000 kronor samt för diverse och extra utgifter ett sammanlagt belopp av 21,000 kronor.

Summan av utgifterna å omkostnadsanslaget har lotsstyrelsen följaktligen beräknat till (55,000 + 69,000 + 6,000 + 966,000 =) 1,096,000 kronor.

Såsom särskilda uppbördsmedel har styrelsen å staten för anslaget uppfört 60,000 kronor. I anslutning härtill har styrelsen hemställt, att för bestridande av lotsverkets omkostnader måtte anvisas ett förslagsanslag av 1,036,000 kronor.

Departementschefen. Beträffande lotsstyrelsens förslag till omkostnadsstat för lotsverket anser jag mig icke böra förorda bifall till de ifrågasatta ökningarna av anslagsposterna till reseersättningar och till expenser inom lotsdistrikten. Mot styrelsens förslag i övrigt har jag ingen erinran. Lotsverkets omkostnadsanslag för budgetåret 1935/1936 skulle alltså, vid bifall till mitt förslag, sluta å 1,026,000 kronor. Specificerad omkostnadsstat torde i sinom tid få fastställas av Kungl. Maj:t.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande omkostnadsstat för lotsverket, att tillämpas från och med budgetåret 1935/1936:

Utgifter:

1. Reseersättningar, *förslagsvis*	kronor	50,000	
2. Expenser, *förslagsvis*	»	64,000	
3. Publikationstryck, *förslagsvis*	»	6,000	
4. Övriga utgifter, *förslagsvis*	»	966,000	kronor 1,086,000

Särskilda uppbördsmedel:

Hyresmedel	kronor	60,000
	Nettoutgift kronor	1,026,000;

dels ock till *Lotsverket: Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,026,000.

4. Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten, *reservationsanslag.* I skrivelse den 16 november 1934 har lotsstyrelsen lämnat en redogörelse för ett antal säkerhetsanstalter för sjöfarten, vilkas tillgodoseende styrelsen ansett angeläget; och har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1935/1936 för ändamålen i fråga anvisa ett reservationsanslag av 355,450 kronor.

I följande sammanställning angivas de olika ändamålen, varom fråga är, ävensom den för varje särskilt ändamål beräknade kostnaden:

1. En lys- och ljudboj mellan Örskär och Grundkallen i Bottenhavet	kronor	9,700
2. En lys- och ljudboj i reserv för västra lotsdistriktet	»	10,550
3. Införande av agabelysning å Skansuddes fyr på Gotlands västra kust	»	13,400
4. Införande av agabelysning å Utholmens fyr på Gotlands västra kust	»	500
5. Införande av Dalénljus å Stenkyrkehuks fyr på Gotlands nordvästra kust	»	16,700
6. Införande av Dalénljus å Närs fyr på Gotlands sydöstra kust	»	23,200
7. Anordnande av förbättrad fyrbelysning över Sotefjorden samt av fyr å Skälholmen å Väderöfjorden i Göteborgs och Bohus län	»	62,500
8. Anordnande av fyrbelysning in till Ramsviksfjorden vid Hunnebostrand i Göteborgs och Bohus län	»	13,000
9. Anordnande av fasta sjömärken för utmärkande av ny farled söder om Söderarm i Stockholms yttre skärgård	»	10,000
10. Anordnande av radiofyr m. m. å fyrskeppet »Svenska Björn»	»	100,000
11. Anordnande av radiofyr vid Rödkallens fyrplats utanför Luleå samt förbättring av bostadsförhållandena m. m. vid samma fyrplats	»	66,000
12. Tillbyggnad av lotsuppassningshuset vid Malören, Kalix lotsplats	»	6,000
13. Förbättring av bostadsförhållandena m. m. vid Svenska Högarnas fyrplats, Stockholms yttre skärgård	»	23,900
Summa	kronor	355,450.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t den 4 januari 1935 av denna anslagsfråga förklarade jag mig för det dåvarande icke kunna förorda, att anslaget beräknades till högre belopp än 300,000 kronor. Såsom redan nämnts, har Kungl. Maj:t i enlighet härmed föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition i ämnet, för ifrågavarande ändamål beräkna ett anslag till sistnämnda belopp.

Då de under punkterna 12 och 13 i förestående förteckning upptagna arbetena, avseende dels tillbyggnad av lotsuppassningshuset vid Malören, Kalix lotsplats, och dels förbättring av bostadsförhållandena m. m. vid Svenska Högarnas fyrplats — vilka arbetens utförande föreslogs av lotsstyrelsen jämväl år 1933 — synas mig kunna utan större olägenhet anstå ytterligare ett år och jag sålunda ej ämnar tillstyrka styrelsens framställning om äskande av medel för nämnda arbetens utförande, saknar

jag anledning att här lämna en närmare redogörelse för styrelsens förslag härutinnan.

Vad angår övriga punkter i förteckningen anhåller jag att få i huvudsak återgiva vad lotsstyrelsen till stöd för sina förslag anfört.

Beträffande anordnande av en *lys- och ljudboj mellan Örskär och Grundkallen* i Bottenhavet uttalar styrelsen:

Lotskaptenen i nedre norra lotsdistriktet hade år 1928 inkommit med förslag å anskaffning av en lys- och ljudboj att utläggas i farvattnet mellan Örskär och Grundkallen med anledning av de därstädes under årens lopp inträffade många sjöolyckorna. Beträffande nämnda förslag hade yttranden avgivits av Stockholms rederiförening, Ångfartygsbefälhavaresällskapet och Sveriges segelfartygsförening, vilka ansett det önskvärt, att en dylik säkerhetsanstalt kunde komma till stånd. En varning för fartyg, vilka av en eller annan anledning komme ur kursen och ned mot det vidsträckta grundområdet öster om Örskär och Gräsön, vore synnerligen välbehövlig. Den föreslagna bojen skulle även bliva till utmärkt hjälp för livbåtssällskapets till Öregrundsgrepen förlagda motorlivbåt, när denna befunne sig ute på sin kryssningsstation öster om Örskär. Kostnaden för anskaffande av en lys- och ljudboj av ifrågavarande slag beräknades till 9,700 kronor.

Förslaget om *en lys- och ljudboj i reserv för västra lotsdistriktet* motiverar styrelsen sålunda:

I Kattegatt vore stationerade tre lys- och ljudbojar, för vilka icke funnes någon reservboj av samma slag. Hittills hade i förekommande fall måst utläggas reservboj utan mistsignalapparat på dessa stationer, varigenom sjöfarten åsamkades vissa svårigheter och olägenheter. För sjösäkerheten vore det av väsentlig betydelse att reservboj av samma slag kunde utläggas i ersättning för här åsyftade ordinarie bojar vid dessas intagning för årlig översyn eller eljest vid felaktighet å bojarna, och hade lotskaptenen i västra lotsdistriktet härom gjort framställning till lotsstyrelsen. Styrelsen ansåge, att med här ifrågavarande anskaffning icke längre borde anstå. Bojen borde vara försedd med dubbel klippapparat. Kostnaden för anskaffande av en sådan lys- och ljudboj beräknades till 10,550 kronor.

I fråga om *införande av agabelysning å Skansuddes fyr* på Gotlands västra kust anför styrelsen:

Fotogenfyren med ständig bevakning Skansudde, belägen norr om Västergarn, utgjordes av en 5:e ordningens linsfyr, inrymd i en utbyggnad på gaveln av ett år 1890 uppfört trähus med vaktrum. Vid platsen funnes därjämte bland annat ett bostadshus, byggt år 1892. Vid fyren, som vore en 3:e klass fyr, utgjordes bemanningen av en fyrmästare.

Nu avsåges att uppföra ett nytt fyrtorn av betong, uppbärande en järnfyrkur, vari skulle uppställas en 4:e ordningens lins och för agabelysning erforderlig apparatur. Större delen av denna apparatur beräknades kunna tagas från tillgängligt förråd därav, uppkommet genom elektrifiering av agafyrar. Ny linsapparat måste dock anskaffas. Därjämte avsåges att taga i anspråk en av de gjutjärnsfyrkurar, som styrelsen inköpt med anlitande av ett utav 1933 års riksdag anvisat anslag för anskaffande för lotsverkets behov av viss materiel. Betongtornet, som skulle uppföras

på det nuvarande fyrhusets plats, beräknades draga en kostnad av 10,500 kronor. Genom användande av den materiel, vilken enligt vad nyss sagts funnes tillgänglig, skulle övriga kostnader kunna begränsas till 2,900 kronor. Den föreslagna omändringen, vilken skulle medföra besparing i löne-, drift- och underhållskostnader, beräknades alltså draga en sammanlagd kostnad av 13,400 kronor.

Det borde omförmälas, att det av lotsverket för fyranläggningen disponerade området vore beläget å kronoegendomen lotten nr 2 av Visborgs kungsladugård eller 1 1/32 mantal Västergarnsholme, även benämnd Kronolantholmen nr 1, i Västergarns socken. I yttrande till domänstyrelsen rörande ifrågasatt försäljning av denna kronoegendom hade lotsstyrelsen, med hänsyn till förevarande förslag om fyrens ändring, framhållit, att lotsverket i och med bemanningens indragning om något år icke hade behov av annan mark än ett för den nya fyrbyggnaden erforderligt, kvadratformigt område med en sidolängd av ungefär 4 meter samt att detta område borde tillförsäkras lotsverket genom nyttjanderätt på så lång tid, som lagligen kunde ske, med rätt tillika för lotsverkets personal att landa vid stranden och taga väg från densamma till fyren. Lotsverkets nuvarande vid fyrplatsen belägna byggnader m. m., med undantag av fyrhuset samt en till bostadshuset anordnad veranda, vilken bekostats av fyrmästaren, kunde av kronan försäljas eventuellt samtidigt med jorden.

Beträffande *införande av agabelysning å Utholmens fyr* på Gotlands västra kust utlåter sig styrelsen sålunda:

I samband med föreslagen ändring av Skansuddes fyr borde agabelysning även införas å den i närheten belägna fotogenfyren Utholmen, vilken vore inrymd i en fyrkur, uppsatt på östra stranden av Utholmen norr om Västergarn. Skötseln av denna fyr omhänderhades nämligen nu av fyrmästaren vid Skansuddes fyrplats. Vid indragning av fyrmästarbefattningen vore det önskvärt hava agabelysning jämväl å Utholmens fyr. Tillsyn av fyren kunde i sådant fall äga rum mindre ofta samt bleve även i övrigt mindre betungande.

För denna omändring av fyren skulle liksom för Skansuddes fyr tagas i anspråk viss i förråd befintlig agaapparatur. Till följd härav och då den nuvarande linsapparaten ansåges alltjämt kunna användas, hade kostnaden för fyrens förseende med apparatur för agabelysning beräknats till allenast 500 kronor.

Rörande *införande av Dalénljus å Stenkyrkehuks fyr* på Gotlands nordvästra kust yttrar styrelsen:

Vid fotogenfyren Stenkyrkehuk, som vore inrymd i ett järntorn och försedd med en 3:e ordningens lins, utgjordes bemanningen av en fyrmästare och en fyrvaktare.

För åvägabringande av besparing i löne- och driftkostnader borde denna fyr, som vore försedd med roterande linsapparat, lämpligen förses med installation för Dalénljus. Ljusstyrkan skulle härigenom komma att ökas från 17,000 till omkring 80,000 Hefnerljus, vilket måste anses vara till fördel för sjöfarten.

Dalénljusinstallationen ställde sig visserligen jämförelsevis dyrbar, i det att installationen jämte modernisering av fyrapparaten och reservfyranordning beräknades draga en sammanlagd kostnad av 16,700 kronor.

Särskilt i betraktande av att bemanningen efter en dylik ändring av fyren kunde inskränkas till en fyrmästare och fyren nedflyttas från 2:a till 3:e klass fyr med därav följande minskning i lön för fyrmästaren, måste dock nedläggandet av en kostnad av förevarande storlek för halvautomatisering av fyren anses väl motiverad.

I avseende å frågan om *införande av Dalénljus å Närs fyr* på Gotlands sydöstra kust anför styrelsen:

Fotogenfyren När å Närs holme utgjordes av dels en 4:e ordningens roterande linsfyr inrymd i ett järntorn, dels en 6:e ordningens linsfyr (bifyr) inrymd i samma torn. Bemanningen bestode av en fyrmästare och en fyrvaktare.

Av samma skäl som beträffande Stenkyrkehuks fyr anförts borde även Närs fyr lämpligen förses med installation för Dalénljus. Här borde emellertid en helt ny linsapparat anskaffas i stället för den nuvarande, som vid behov kunde komma till användning vid annan fyrplats. För huvudfyren skulle ljusstyrkan komma att ökas från 10,000 till omkring 50,000 Hefnerljus, varjämte bifyren skulle bliva helt obehövlig genom anbringandet av en avskärmningsanordning å huvudfyren.

Genom den sålunda föreslagna halvautomatiseringen av fyren, vilken beräknades draga en kostnad av 23,200 kronor, skulle liksom vid Stenkyrkehuks fyr bemanningen kunna inskränkas till en fyrmästare och fyren nedflyttas från 2:a till 3:e klass fyr.

Rörande spörsmålet om *anordnande av förbättrad fyrbelysning över Sotefjorden samt av fyr på Skälholmen å Väderöfjorden* i Göteborgs och Bohus län yttrar styrelsen:

Anordnandet av förbättrad fyrbelysning över den grunduppfyllda och svårnavigabla Sotefjorden vore ett länge närt önskemål och inginge såsom ett led i den plan, som förelåge i syfte att få till stånd en betryggande fyrled utmed hela den bohuslänska kusten från Göteborg i söder till Strömstad i norr. Under senare tid hade denna plan blivit delvis realiserad genom att 1928 och 1930 års riksdagar ställt medel till förfogande för fyrbelysning i farlederna Tenholmen—Islandsberg och Kyrkesund—Kråksundsgap. Om den nu projekterade fyrleden över Sotefjorden komme till stånd, hade ytterligare ett betydande steg tagits för planens förverkligande.

Å Klövskär i Sotefjorden mellan Soteskär och fastlandet vore anordnad en bemannad 2:a klass fyr med fotogenbelysning; bevakningen utgjordes av en fyrmästare och en fyrvaktare. Fyrens huvuduppgift vore att leda den nord- och sydgående skärgårdstrafiken över Sotefjorden. Fyrens nuvarande placering medgåve icke — med hänsyn till bland annat de grunduppfyllda farvattnen däromkring samt därmed sammanhängande svårigheter att anordna ledande sektorer — ett säkerställande av denna trafik. Fördenskull hade lotskaptenen i västra lotsdistriktet, enligt uppdrag av lotsstyrelsen, upprättat ett jämväl av styrelsen omfattat förslag till den föreliggande frågans lösning. Upprättandet av förslaget hade föregåtts av erforderliga sjömätningsarbeten, utförda av lotskaptenen. Enligt förslaget, mot vilket chefen för sjökarteverket förklarat sig icke hava något att erinra, skulle Klövskärs fyr indragas, varigenom avlönings- och underhållskostnader m. m. för densamma bortfölle. Enbart grundlönerna till fyrmästare och fyrvaktare å 2:a klass

fyr i den ortsgrupp, Klövskärs fyr tillhörde, utgjorde tillhopa mer än 5,100 kronor. I stället för fyren å Klövskär skulle uppföras en fyr å Mjölskär sydväst om Klövskär. Skarvasätts fyr i sydligaste delen av Sotefjorden skulle givas ökad ljusstyrka och skärmas, i samband varmed Holländarebergs fyr skulle nedläggas och ersättas med ett kummel för dagnavigering. Å Tryggö och Ävenskär i Sotefjordens sydöstra del skulle uppföras två överensfyrar. Navigeringen skulle för ett söderifrån kommande fartyg ske på så sätt, att de båda fyrarna å Tryggö och Ävenskär överens ledde från sjön sydväst om Hållö ända fram till Skarvasätts fyr, varifrån en vit sektor ledde fram till en sydlig vit sektor å Mjölskärs fyr. Därifrån ledde en nordlig vit sektor fram till enslinjen för Måghol-mens och Långholmens nuvarande fyrar.

I samband med att fyrbelysningen över Sotefjorden sålunda anordnades på ett tillfredsställande sätt borde för tryggande av angöring samt överfart av Väderöfjorden en fyr anordnas å Skälholmen vid Lyngö öster om Väderöbods fyr. Samtidigt kunde den å Väderöfjorden nordost om Hamnö år 1932 tillfälligt utlagda lysbojen indragas.

Kostnaderna för förslagets realiserande hade beräknats på följande sätt. För Mjölskärs fyr skulle anordnas ett 10 meter högt betongtorn, varå skulle uppsättas en gjutjärnsfyrkur med fyrapparat bestående av en 4:e ordningens agafyr. Med hänsyn till byggnadssvårigheterna å denna plats belöpte sig den totala kostnaden för fyren till 30,000 kronor. Skälholmens fyr skulle utföras på samma sätt som Mjölskärs fyr med den skillnaden, att betongtornet icke behövde göras högre än fem meter. För Skälholmens fyr beräknades kostnaden till 15,500 kronor. Fyren å Skarvasätt, som för närvarande utgjordes av ett vitt fyrhus av trä med linslykta, skulle omändras till en likaledes 4:e ordningens agafyr i en å betongsockel uppställd järnfyrkur; för denna fyrs omändring beräknades kostnaden till 5,000 kronor. De båda överensfyrarna å Tryggö och Ävenskär skulle anordnas såsom betongfyrar med betongpelare, varå skulle uppställas planlinslyktor av Agas tillverkning. Envar av dessa fyrar betingade en kostnad av 6,000 kronor eller tillhopa 12,000 kronor.

Den totala kostnaden för det föreliggande fyrförslagets realiserande kunde alltså beräknas till (30,000 + 15,500 + 5,000 + 12,000) 62,500 kronor.

Beträffande frågan om *anordnande av fyrbelysning in till Ramsviksfjorden* vid Hunnebostrand i Göteborgs och Bohus län utlåter sig styrelsen sålunda:

Sotefjorden, som omfattade större delen av farvattnet mellan Hållö och Väderöbod i Bohusläns norra skärgård, utgjorde genom sitt för västliga stormar oskyddade läge och genom där förekommande talrika undervattensgrund ett av de mest riskfyllda farvattnen i vårt land, varom talrika sjöolyckor med spillda människoliv vittnade. Redan i början av detta århundrade hade förslag förelegat om anordnande av fyrbelysning till Hunnebostrand, vilken plats hade ett skyddat läge vid Ramsviksfjorden innanför Sotefjorden. Under årens lopp hade frågan ånyo varit på tal vid flera tillfällen, utan att den kunnat bringas till sin lösning. Senast hade en av Sveriges segelfartygsförening, Hunnebostrands municipalfullmäktige jämte en del fartygsrederier i Göteborg, Uddevalla m. fl. platser för ändamålet tillsatt kommitté i skrivelse till lotsstyrelsen den 23 juni 1933 gjort framställning om anordnande av den länge åstundade fyrbelysningen för insegling till Ramsviksfjorden.

Lotsstyrelsen ansåge det vara ett för den allmänna sjöfarten angeläget intresse, att möjligheter bereddes fartyg att under mörker taga sig in från Sotefjorden till tryggad ankarplats i Ramsviksfjorden. Det förelåge numera ett så mycket större behov av fyrbelysning å ifrågavarande sträcka, som den nya Sotenkanalen utmynnade i Ramsviksfjorden och sjöfarten även under mörker borde kunna söka sig in till kanalens mynning för fortsatt färd söderut genom kanalen.

För närvarande funnes en mindre agafyr anordnad å Södra Grötö mellan Sotefjorden och Ramsviksfjorden. Denna fyr vore emellertid svag och på grund av läget farlig att söka sig på under pålandsstormar samt lämnade efter passerandet därav icke ledning till tryggad ankarplats. Lotskaptenen i västra lotsdistriktet hade, efter verkställda sjömätningar, upprättat förslag till ny fyrbelysning för insegling till Ramsviksfjorden, mot vilket förslag chefen för sjökarteverket förklarat sig icke hava något att erinra. Enligt detta, jämväl av lotsstyrelsen omfattade förslag skulle den nuvarande fyren å Södra Grötö indragas samt i stället anordnas dels tvenne överensfyrar, den ena å Ramsviksudde och den andra å Söö västra udde, och dels en fyr å Ganskärs östra udde. Den senare fyren skulle medelst en nordlig sektor jämväl kunna tjäna till ledning för trafiken från Sotenkanalen skärgårdsvägen vidare fram till Ösöfjorden.

För envar av fyrarna å Ramsviksudde och Söö avsåges att uppföras en gjuten betongfyrkur med betongpelare, på vilken skulle anordnas en järnställning för uppsättning av en agalinslykta med solventil. Erforderliga gasbehållare skulle placeras inuti de gjutna fyrkurarna. För fyren å Ganskär skulle fyrkur och fyrapparat från den nuvarande fyren å Södra Grötö tagas i anspråk. Fyrkuren avsåges att uppställas på en gjuten sockel. Hela kostnaden för det ifrågavarande fyrförslagets realiserande beräknades till 13,000 kronor.

Rörande *anordnande av fasta sjömärken för utmärkande av ny farled söder om Söderarm* i Stockholms yttre skärgård anför styrelsen:

I skrivelse till statsrådet och chefen för handelsdepartementet den 9 juni 1932 hade Stockholms handelskammare hemställt, att utredning måtte verkställas rörande möjligheterna att anordna en trafikled söder om Söderarm ägnad att under svårare isförhållanden underlätta sjötrafiken på Stockholms norra skärgård. I motiveringen härtill hade framhållits, att trafiken skulle avsevärt underlättas genom upptagande av en ny farled i yttersta skärgården vid sidan om den nuvarande leden mellan Tjärven och Söderarm. Denna senare led vore nämligen i hög grad utsatt för packisbildning; under svåra isvintrar hade trafiken icke kunnat uppehållas utan kraftig isbrytarhjälp, och stundom hade ej ens denna varit tillfyllestgörande.

I ärendet hade yttranden avgivits av lotsstyrelsen, kommerskollegium, chefen för marinstaben och styrelsen för sjökarteverket. Lotsstyrelsen, som upprättat två alternativ, A och B, till sträckning av en vinterdagled söder om Söderarm, hade förordat alternativ A, vilket avsåge: Sjön NO Gåskubb—S och V om Långskär—O och N om Idskär—S om I. Hamnskär—O och N om Kryckbådan i Söderarmsleden. Även chefen för marinstaben och styrelsen för sjökarteverket hade givit uttryck åt den meningen, att alternativ A vore det lämpligare. Kommerskollegium hade vitsordat behovet av att åtgärder snarast möjligt vidtoges för den nya ledens anordnande. I sitt yttrande hade styrelsen för sjökarteverket vi-

dare framhållit, att den för farledens upptagande nödvändiga sjömätningen icke kunde företagas förrän tidigast under sommaren 1934.

Under den senast förflutna sommaren hade sjökarteverket verkställt nymätningar inom området för den i enlighet med alternativ A förordade farleden samt upptagit en ny farled söder om Söderarm av i huvudsak samma sträckning som enligt nyssnämnda alternativ. För utmärkande av leden skulle enligt förslag av chefen för sjökarteverket fasta dagmärken uppföras å aderton olika platser. Lotskaptenen i mellersta lotsdistriktet hade föreslagit, att dylika fasta sjömärken skulle anordnas å ytterligare två platser. Såsom märken avsåges att uppföras kummel eller tavlor, vilka skulle målas i övervägande svarta och röda färger för att synas även vintertid, då skären vore snöbetäckta. Kostnaderna för anordnandet av erforderliga fasta sjömärken för utmärkande av ifrågavarande nya farled hade beräknats till 10,000 kronor.

I avseende å frågan om *anordnande av radiofyr m. m. å fyrskeppet »Svenska Björn»* anför styrelsen:

En å detta fyrskepp anordnad radiofyr skulle i främsta rummet ha till ändamål att underlätta angöringen söderifrån av farvattnet mellan fyrskeppet och Bogskären i Ålands hav samt att lämna ortsbestämning vid gång i farvattnet mellan Stockholms skärgård och Ålandsskärgården.

Å fyrskeppet utgjordes fyrbelysningen av agaljus i 4:e ordningens lins med en ljusstyrka av 3,000 Hefnerljus. Fyrskeppets mistsignalmaskineri bestode av en ångtyfon och en undervattensklocka för komprimerad luft. Kraftkällan för ångtyfonen utgjordes av två äldre ångpannor, vilka även dreve ankarspel och pumpar samt tjänade såsom värmeledningscentral.

I samband med anordnande av radiofyr å fyrskeppet borde detsamma utrustas jämväl med radiotelefon. Därjämte borde elektrisk belysning anordnas för fyrlampan, fartygs- och signallanternor, hytter och övriga utrymmen å fyrskeppet. Genom den optiska fyrens elektrifiering skulle ljusstyrkan ökas till ungefär 14,000 Hefnerljus, vilket särskilt under ogynnsamma siktförhållanden vore av stor betydelse. Vidare borde nu befintligt mistmaskineri för avgivande av luft- och vattenmistsignaler ersättas med ett elektriskt mistmaskineri med luftmembransändare i kombination med radiofyren. Såsom reserv för den elektriska fyrbelysningen borde den nuvarande agabelysningen bibehållas.

För drift av radio- och luftmistsignalering samt av all belysning å fyrskeppet avsåges att anordnas en gemensam kraftcentral med två råoljemotorer kopplade till var sin generator — varav det ena aggregatet såsom reserv — samt ackumulatorbatteri.

För placeringen ombord av den nya kraftcentralen borde den gamla ångcentralen uttagas. Förutom för ovan angivna ändamål skulle den elektriska kraftcentralen lämna energi till ankarspel och pumpar m. m. Särskild värmeledning för varmvatten borde få anordnas. För drift av signaltyfon, vilken skulle användas såsom reserv för luftmistsignalen, borde anskaffas en luftkompressor.

För vidtagandet av nu föreslagna anordningar måste vissa ombyggnadsarbeten å fyrskeppet företagas, såsom förändring av maskinrum samt anordnande av ackumulatorrum och radiohytt m. m.

Kostnaderna för föreslagna anskaffningar och arbeten beräknades till 100,000 kronor.

Praktiskt taget kunde all för radio- och mistsignalanläggningen erfor-

derlig apparatur utom sändarrören, vilka betingade en kostnad av 500 kronor, tillverkas inom landet.

Beträffande slutligen frågan om *anordnande av radiofyr vid Rödkallens fyrplats utanför Luleå samt förbättring av bostadsförhållandena m. m. vid samma fyrplats* uttalar sig styrelsen på följande sätt:

Rödkallens fyr vore belägen å en holme med samma namn utanför södra inloppet till Luleå. En därstädes anordnad radiofyr skulle i främsta rummet tjäna såsom ledning vid angöring av Luleåområdet men givetvis även vid navigering i de nordligare delarna av Bottenhavet över huvud taget.

Den optiska fyren å Rödkallen vore utrustad med en roterande 1:a ordningens lins med luxbelysning och en ljusstyrka av 70,000 Hefnerljus. För mistsignaleringen funnes anordnad en tyfon för komprimerad luft, uppställd i ett fristående maskinhus invid fyren. Kompressorn dreves av två Penta-motorer med bensinstart.

Den ordinarie personalen vid fyrplatsen utgjordes av fyrmästare och fyrvaktare, varjämte årligen från 15 augusti till fyrens släckning för vinterperioden ett extra biträde tjänstgjorde därstädes.

I samband med anordnandet av radiofyr borde fyrbelysningen anordnas för elektrisk drift. Härigenom vunnes, förutom en till cirka 500,000 Hefnerljus ökad ljusstyrka, betydligt förenklad skötsel av fyringen samt större driftsäkerhet. Den för den optiska fyren och radiofyren gemensamma kraftkällan skulle utgöras av två stycken 5 kilowatts motorgeneratoraggregat, bestående av två stycken 10 hästkrafters råoljemotorer kopplade till var sin motorgenerator, jämte ackumulatorbatteri. Kraftcentralen skulle placeras i det redan befintliga maskinhuset, vilket emellertid för ändamålet måste tillbyggas. Den nuvarande luftmistsignalanläggningen skulle bibehållas; om även denna skulle anordnas för elektrisk drift — varigenom visserligen arbetet vid platsen skulle bliva betydligt lindrigare — erfordrades nämligen en betydligt större och dyrbarare kraftcentral än den föreslagna, vilket styrelsen av besparingsskäl icke nu velat ifrågasätta.

Personalens bostäder vore för närvarande inrymda i ett gemensamt bostadshus. Fyrmästaren och fyrvaktaren hade vardera på nedre bottnen en bostadslägenhet om ett rum och kök. På vinden funnes ett rum med eldstad för det extra biträdet. Efter fyrens släckning för vinterperioden lämnade personalen Rödkallen och vore under vintern bosatt i land. Sedan emellertid numera isbrytarverksamheten utvidgats, hade anspråken på verksamhetens upprätthållande vid fyrplatsen stegrats, vilket komme att bliva fallet i ännu större utsträckning efter det radiofyr anordnats. Under sådana förhållanden måste personalen kvarstanna å platsen längre tid under vintern än hittills varit fallet. Även oavsett detta förhållande framstode det såsom synnerligen önskvärt, att bostadsförhållandena vid platsen förbättrades, vilket borde ske dels genom att å en vid platsen befintlig källare ett bostadshus innehållande tre rum och kök uppfördes för fyrmästaren, i samband varmed åtgärder skulle vidtagas för att källaren bleve frostfri, dels genom ombyggande av det nuvarande bostadshuset, så att fyrvaktaren erhölle en lägenhet på nedre bottnen om två rum och kök. Där skulle även anordnas ett bostadskök för det extra biträdet. På vinden avsåges att inreda ett reservrum.

Kostnaden för anordnandet av radiofyr samt den optiska fyrens elektri-

fiering hade beräknats till 39,000 kronor. För förbättring av bostadsförhållandena m. m. vid platsen hade utgifterna uppskattats till 27,000 kronor. I sistnämnda summa inginge ett mindre belopp för vissa i samband med radiofyrens anordnande erforderliga arbeten å platsen. Det totala anslagsbehovet under denna punkt utgjorde sålunda 66,000 kronor.

Praktiskt taget kunde all för radioanläggningen erforderliga apparatur utom sändarrören, varför kostnaden beräknades till 500 kronor, tillverkas inom landet.

Organisationsnämnden har i sitt betänkande föreslagit vidtagande av de förändringar beträffande Skansuddes, Stenkyrkehuks och Närs fyrar, vilka nu av lotsstyrelsen förordas.

Departementschefen.

Lotsstyrelsens förslag, i den mån desamma av mig nu återgivits, finner jag mig böra biträda, då förändringarna av de fyrar, som däri avses, skulle medföra icke oväsentliga kostnadsbesparingar samt övriga arbeten och anskaffningar synas mig vara av beskaffenhet att icke kunna utan betydande olägenheter uppskjutas. Jag vill härvid framhålla, att kostnaderna för anordnande av radiofyr samt för förbättring av bostadsförhållandena vid Rödkallens fyrplats hava beräknats med utgångspunkt från, bland annat, att dessa arbeten komma till utförande i samband med varandra. I enlighet med vad jag sålunda förordat skulle alltså erfordras det av styrelsen angivna totalbeloppet med avdrag för de under punkterna 12 och 13 i förteckningen upptagna posterna eller (355,450 — 6,000 — 23,900 =) 325,550 kronor, vilken summa torde få avjämnas uppåt till 325,600 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 325,600.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Elin Sjöcrona.